

Detroiti M. Újság
1975 Nov. 14.

BÉKY-HALÁSZ IVÁN: A RAB ÉS BÖRTÖNŐR

Augusztus végén Torontóban voltam a Magyar Találkózón és Jamboree-n. Börtöntársaimmal is összejöttem Simon Lajossal a novellistával, Béky-Halász Iván költővel, Egri Gyurkával, a recski rabbal. Berzsényi Döncivel szerettem volna még találkozni, de ő városon kívül tartózkodott. Ismét a régi "családban" voltam és boldog.

A hajdani, közben 20 évet öregedett arcok visszahozták életkedvemet. Akkor még velük företlen, magával elégedett ember voltam. Ma csak árnyéka annak.

Béky-Halász egy új vesekövetével ajándékozott meg: A rab és börtönőr-rel, Mennyire kifejező maga a cím is.

Emlékszem, üggyársaim a Gröszisták között három költő vonult be Mária Nosztrára, Béky-Halász Iván, Gróf Hunyady Géza és jó magam. Iván szonettíró, Géza a nemesen cizellált költő, kinek Mikrokozmoszát ott hallottam először, én pedig éppen írásaimért kaptam életfogytos ítéletemet. A Rab és börtönőr most megmutatta nekem a minőség maradandóságát. Ott voltam a versek születésénél. Iván hetenként megtartotta az ő maga szűkkörű irodalmi beszámolóját, miközben csajkával kezünkben vacsoraországkor a sor végén ácsorogtunk. Hallgatósága mindig válogatott volt. Most itt vannak a kezemben a versek, újra és újra olvasom őket a szabadon élő nosztraí rab.

Géza elkerült már akkor. Egy bányaszállítás vitte el. Iván, én, Csikváry az operaénekes, Berzsényi ügyvéd és az egész zárka karácsonyt ünnepeltünk. Vagy hatvanan voltunk a zárkában. Berzsényi tartotta a karácsonyi emlékezést. Iván meg én szavaltunk. Csikváry az Ave Mariát énekelte. Sirtünk, mint a gyerekek, s mikor meggyújtottuk a fenyőtűkből összeállított "karácsonyfa" avas zsírból készült egyetlen gyertyácskáját, ott éreztük a küsed Jézust, Gyermekkezén és mellén a nagypénteki Halál stigmáival. Fejecskéjén a tövis nyomát mutatta nekünk, hogy erőnk legyen elviselni a fájdalom lélekemelő és mégis romboló súlyát.

Iván! Köszönöm Neked az újraélés ajándékát. Erősebbnek érzem magamat, amire most napjainkban még nagyobb szükség van, mint akkor a Fájdalom Tedeumát énekelve. B. Halász Iván is elkerült életemből, súlyos betegen

fűnt el Nosztráról. A Forradalom alatt, mint újságíró lát-
tam viszont. Aztán megint elszakadtunk csaknem húsz évre.
Iván azóta nemcsak ünnepelt költő lett, a Forradalom-
ról írt monográfiái világszerte keresett forrásmunkák. Ezen-
kívül jeles szobrász, s három gyönyörű felnőtt gyermek
atyja. A hajdan induló három közül ma ő a legnagyobb.
Ottlétemkor, mint a Torontói Könyvtár könyvtárosa meg-
mutatta a magyar írás kanadai remekeinek garmadáját.
Munkája a magyar betű kincsgyűjtése itt az idegenben.
Ezzel lett több nálunk, búsuló, elcsüggedt magyaroknál.
Mint költő is a minőségi elvonalhoz tartozik. Egy börtön-
versét szeretném bemutatni az olvasónak.

RABKÓRHÁZ

Olvastad egykor Dante Infernoját?
Ki itt belépsz, hagyj fel minden reménnyel!
Itt sorvadunk s hallatszik szinte éjjel,
Hogy bomlik szét és rothad a tüdőnk.

A főorvost rég, februárban láttuk,
Akkor is unalma hozta tán ide,
Mert gyógyszer helyett — ez őrzőink hite —
A Vigyorgó jege hoz majd enyhülést.

Mérget lehel ki minden egyes sejtünk,
Asszonyra, csókra gondolni hogy merjünk,
Jövők biztos, éppen nem talány;

Mégis, lütyülünk bacilusra, lázra
És kárörömmel várunk a halálra,
Mint vendégére beteg utcalány . . .

Nem kell dicséret, a megélés drámája beszél minden
dicséret helyett. Béky-Halász Iván börtönszonettjei az oszt-
hatatlan magyar irodalomban kapnak helyet, még akkor is,
ha véges életünk nem engedi azt megérni.

Kötete megrendelhető a költő címén 5 \$ előzetes be-
küldése mellett. A rendkívül tetszetős könyv az Amerikai
Magyar Írók gondozásában jelent meg 1975-ben. Ajánlom
karácsonyi ajándéknak. Cím: Iván Halász de Béky,
32 Carluke Sr., Apt. 605, Millowdale, Ont. Canada.

S. Koósa Antal

